

แนะนำหนังสือกฎหมาย : Law Book Recommendation

Contemporary Intellectual Property: Law and Policy

ทรัพย์สินทางปัญญาในปัจจุบัน: กฎหมายและนโยบาย

เนติพงษ์ หล่าวเจริญ*

Naetiphong Laocharoen

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวันของประชากรทั่วโลก โดยที่ประชากรบางกลุ่มอาจจะไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ด้วยเหตุนี้บุคคลกลุ่มนี้อาจกระทำการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่นโดยที่พวกเขาไม่รู้ตัว อีกนัยหนึ่ง บุคคลกลุ่มนี้อาจได้รับสิทธิ หรือการคุ้มครองอย่างหนึ่งอย่างใดในระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาโดยที่พวกเขาอาจไม่รู้ตัวเช่นกัน ซึ่งงานอันได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเหล่านี้จะสามารถทำประโยชน์ให้แก่ผู้สร้างสรรค์ได้หรืออาจถูกละเมิดได้เช่นกัน ดังนั้น การศึกษาองค์ความรู้ในสาขาวิชากฎหมายพิเศษเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา จึงมีความจำเป็นในยุคปัจจุบันสำหรับบุคคลทั่วไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักกฎหมายควรมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพิเศษเรื่องนี้ไว้ เพื่อจะได้ให้คำแนะนำแก่บุคคลอื่นได้อย่างครบถ้วนและถูกต้องในเรื่องการแสวงหาประโยชน์อย่างชอบธรรมจากงานอันได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา วิธีรักษาสีทธิ หรือการเรียกร้องสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดหากงานดังกล่าวนี้ถูกละเมิด โดยบทความเรื่องนี้ผู้เขียนบทความได้เขียนแนะนำข้อเด่นและข้อด้อยของหนังสือกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่ใช้ชื่อว่า “Contemporary Intellectual Property: Law and Policy” ซึ่งเขียนขึ้นโดย Professor Dr. Abbe Brown, Professor Charlotte Waelde, Dr. Smita Kheria and Jane Cornwell

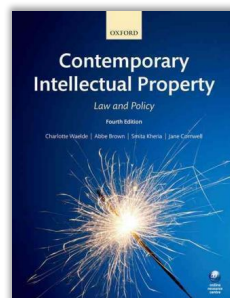
* อดีตอาจารย์ประจำสาขากฎหมายแพ่งและธุรกิจ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (พ.ศ. 2558 - 2560), น.บ. (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เหรียญทอง) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, น.บ.ท. สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, LL.M. in International Trade Law: University of Northumbria at Newcastle UK, LL.M. in Intellectual Property Law: University of Aberdeen UK

คำสำคัญ: กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา, ทรัพย์สินทางปัญญา, ลิขสิทธิ์, สิทธิบัตร, เครื่องหมายการค้า

Abstract

At the present time, intellectual property law plays an important role in the daily lives of the global population. Some people might not aware of the importance of intellectual property law. For this reason, it might be a cause of infringement to the intellectual property of others. They might have the intellectual property rights whereas they might not know that. The protected works might be found the benefit for the creator or also might be infringed as well. The special knowledge in the field of intellectual property law is therefore essential in the present day to everyone. In particular, the lawyer ought to have the special knowledge in the area of intellectual property law in order to provide the complete and accurate advices for his client. This article has suggested the strengths and weaknesses of this intellectual property law book. This book named **“Contemporary Intellectual Property: Law and Policy”**, which was written by Professor Dr. Abbe Brown, Professor Charlotte Waelde, Dr. Smita Kheria and Jane Cornwell.

Keywords: Intellectual Property Law, Intellectual Property, Copyright, Patents, Trademark

หนังสือ **“Contemporary Intellectual Property: Law and Policy”** ได้ถูกร่วมกันเขียนขึ้นโดยนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศสหราชอาณาจักร 4 ท่าน ดังนี้ Professor Dr. Abbe Brown, Professor Charlotte

Waelde, Dr. Smita Kheria and Jane Cornwell พิมพ์ครั้งที่ 4 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 ปกแข็ง สันเหลี่ยม จำนวนหน้า 1,054 หน้า ขนาด 189 x 243 x 44 มิลลิเมตร น้ำหนัก 2,043 กรัม จัดพิมพ์และจำหน่ายโดยสำนักพิมพ์ Oxford University Press ประเทศสหราชอาณาจักร

หนังสือ “Contemporary Intellectual Property: Law and Policy” ได้อธิบายหลักการสำคัญของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และบทวิเคราะห์คดีที่สร้างหลักกฎหมายอันเป็นบรรทัดฐานในประเทศสหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป และสนธิสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา โดยทั้งนี้ได้มีการกล่าวถึงหลักการของกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกาในบางแง่มุมที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายในประเทศสหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะกับนักกฎหมาย นักศึกษาในระดับปริญญาโท ปริญญาเอก และผู้สร้างสรรค์ผลงานในทางศิลปะทุกแขนงที่มีความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป ตลอดจนสนธิสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ดี หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด ผู้อ่านหนังสือเล่มนี้จึงต้องมีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษในระดับดีมากจึงจะสามารถอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาในหนังสือได้ เนื่องจากผู้เขียนได้ใช้ศัพท์ทางด้านวิชาการและศัพท์เฉพาะทางจำนวนมากในการเขียนอธิบาย ด้วยเหตุนี้ ข้อจำกัดทางด้านภาษาจึงอาจจะเป็นข้อด้อยของหนังสือเล่มนี้ที่ไม่สามารถส่งผ่านองค์ความรู้ให้กับผู้ที่ไม่สามารถอ่านและเข้าใจภาษาอังกฤษได้

อนึ่ง หนังสือเล่มนี้ถูกแบ่งออกเป็น 8 บท ดังนี้ บทที่ 1 ว่าด้วยเรื่อง ภาพรวมเกี่ยวกับระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา บทที่ 2 ว่าด้วยเรื่อง กฎหมายลิขสิทธิ์ บทที่ 3 ว่าด้วยเรื่อง การคุ้มครองการออกแบบ บทที่ 4 ว่าด้วยเรื่อง กฎหมายสิทธิบัตร บทที่ 5 ว่าด้วยเรื่อง เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน บทที่ 6 ว่าด้วยเรื่อง การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ บทที่ 7 ว่าด้วยเรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา ตลาดเสรี และกฎหมายแข่งขันทางการค้าในสหภาพยุโรป บทที่ 8 ว่าด้วยเรื่อง การแสวงหาประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม การบังคับใช้กฎหมาย การเยียวยา และการฟ้องร้องดำเนินคดีสากล

บทที่ 1 ของหนังสือเล่มนี้ได้อธิบายหลักการพื้นฐานของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในระบบกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป และระดับนานาชาติ ทั้งยังได้อธิบายให้เห็นถึงโครงสร้างในภาพรวมและความสำคัญของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามากไปกว่านั้นในบทนี้ยังได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอีกด้วย

บทที่ 2 จะเป็นการอธิบายและวิเคราะห์เจาะลึกในเรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์ในระบบกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป และระดับนานาชาติ โดยผู้เขียนได้อธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์ของทั้งสามระบบกฎหมายไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงความ

เชื่อมโยงสอดคล้อง (Harmonization) ของกฎหมายสิทธิในทั้งสามระบบกฎหมาย อีกทั้งผู้เขียนยังได้นำคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงการใช้กฎหมายของศาลว่าสอดคล้องกับหลักการสากลหรือไม่ ในแต่ละบทย่อยผู้เขียนจะตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ให้ผู้อ่านได้คิดต่อยอดอีกด้วย

บทที่ 3 ได้อธิบายถึงการคุ้มครองการออกแบบ เนื่องจากในประเทศสหราชอาณาจักรมีกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองการออกแบบ การออกแบบจึงเป็นหนึ่งในประเภทของทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับการคุ้มครอง โดยผู้เขียนได้แยกอธิบายเป็นสองส่วน กล่าวคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นเรื่องการคุ้มครองการออกแบบที่ได้รับการจดทะเบียน และส่วนที่สองเป็นการอธิบายเรื่องการคุ้มครองการออกแบบที่ไม่ได้จดทะเบียน

บทที่ 4 ผู้เขียนได้หยิบยกกฎหมายสิทธิบัตรมาอธิบาย โดยได้อธิบายและวิเคราะห์กฎหมายสิทธิบัตรในระบบกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป และระดับนานาชาติ โดยผู้เขียนได้อธิบายกฎหมายสิทธิบัตรของทั้งสามระบบกฎหมายไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงความเชื่อมโยงสอดคล้อง (Harmonization) ของกฎหมายสิทธิบัตรในทั้งสามระบบกฎหมาย นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้นำเอาคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงการใช้กฎหมายสิทธิบัตรของศาลว่าสอดคล้องกับหลักการพื้นฐาน และหลักการสากลหรือไม่อย่างไร มากไปกว่านั้นในแต่ละบทย่อยผู้เขียนยังได้ตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ให้ผู้อ่านได้คิดต่อยอดอีกด้วย

บทที่ 5 ว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน ในบทนี้ผู้เขียนได้เน้นไปที่หลักการสำคัญของการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วของสามระบบกฎหมาย กล่าวคือ ระบบกฎหมายในประเทศสหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป และระดับนานาชาติ โดยการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของทั้งสามระบบกฎหมายนี้ได้ถูกอธิบายไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้เห็นถึงความสอดคล้องและความแตกต่างในบางประการ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้หยิบยกปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากคดีมาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอีกด้วย

บทที่ 6 เป็นการอธิบายเรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาพิเศษเฉพาะเรื่องในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเรื่องพิเศษที่เกิดจากคำพิพากษาในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์นี้ คือเรื่อง “การลวงขาย (Passing off)” ผู้เขียนได้อธิบายหลักกฎหมายที่เกิดขึ้นจากคำพิพากษาของศาล ทั้งได้วิเคราะห์ถึงข้อเด่นและข้อด้อยของหลักการดังกล่าวนี้ที่ศาลได้สร้างขึ้นอีกด้วย

บทที่ 7 ผู้เขียนได้นำเอาหลักการของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามาอธิบายร่วมกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในสหภาพยุโรป ได้วิเคราะห์ถึงการแสวงหาผลประโยชน์อันชอบธรรมโดยไม่ให้ขัดหรือแย้งกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้า

บทที่ 8 ได้อธิบายและวิเคราะห์เรื่องการแสวงหาประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม การบังคับใช้กฎหมาย การเยียวยา และการฟ้องร้องดำเนินคดีในระดับนานาชาติ โดยผู้เขียนได้หยิบยกเอาผลเสียของการแสวงหาประโยชน์ที่ไม่ชอบกฎหมายมาอธิบาย พร้อมทั้งยกตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นให้เห็นถึงผลกระทบของการละเมิดผลงานทางทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น มากไปกว่านั้น ผู้เขียนยังได้ชี้ให้เห็นถึงเขตอำนาจการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในระดับชาติและนานาชาติอีกด้วย

ดังนั้น สามารถกล่าวได้ว่าจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ คือการอธิบายและวิเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่าง ๆ ไว้อย่างครบถ้วน และเป็นระบบ ตลอดจนการเสนอถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา พร้อมทั้งแนวทางแก้ไข หนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือที่มีคุณค่าทางวิชาการเป็นอย่างยิ่งเล่มหนึ่ง

แต่อย่างไรก็ดี หนังสือเล่มนี้ในความคิดเห็นของผู้เขียนบทความเห็นว่า ภาษาที่ผู้เขียนใช้ในการอธิบายเนื้อหาในส่วนต่าง ๆ ในหนังสือยังเป็นภาษาที่ค่อนข้างยากต่อการทำความเข้าใจ หากเป็นบุคคลทั่ว ๆ ไปที่ไม่ได้รู้ศัพท์เฉพาะทางของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามาก่อน ก็อาจจะทำความเข้าใจในเนื้อหาเล่มนี้ได้ยากพอสมควร ในการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป ผู้เขียนบทความขอเสนอแนะผู้เขียนว่า ควรจะเพิ่มบทสรุปในตอนท้ายของทุก ๆ บทในหนังสือ โดยให้ใช้ภาษาที่บุคคลทั่ว ๆ ไปสามารถอ่านและทำความเข้าใจได้ เพื่อประโยชน์ของบุคคลทั่วไปที่อาจจะไม่ได้มีความรู้ในเรื่องกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามาก่อน

กล่าวโดยสรุป หนังสือ “**Contemporary Intellectual Property: Law and Policy**” เล่มนี้ ได้อธิบาย วิเคราะห์ สรุป พร้อมทั้งยกตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพโครงสร้างโดยรวมของระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่าง ๆ ดังนั้น ผู้อ่านหนังสือเล่มนี้จะได้รับองค์ความรู้ พร้อมทั้งทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์อีกด้วย